

»JUTRA«

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

bomo dali spravljati iz ravnotežja. To pa nam bo temlažje storiti, ker te simptome krize v Italiji spoznava in priznava tudi že ves ostali svet, ki se vedno bolj oddaljuje od fašizma, spoznavajoč v njem vso nevarnost za Evropo in človeštvo sploh. Značilni so v tem oziru glasovi ameriškega, angleškega in celo uvidnevnega in treznega nemškega tiska. Že prvi simptomi krize so namreč povzročili, da so se pričeli odmikati tudi nekateri izmed onih, ki so prebili pripravljeni pod gotovimi pogoji s fašizmom — koketirati.

Praznik kulturnega dela

5. REDNI OBČNI ZBOR MARIBORSKE ZKD.

Včeraj se je zbralo v Mariboru nad 100 delegatov prosvetnih društev iz mariborskega okrožja, članic mariborske ZKD, stari kulturni delavci poleg velikega števila mladine, da na sicer skromen, vendar po globoki vsebini razprave manifestanten način proslave petletnice dela svoje kulturne matice in si postavijo program za bodoče delo. Občni zbor sta počastila kot odposlanca sestrške zveze v Ljubljani njen predsednik g. ravn. Jug in tajnik g. dr. Rappe, ki jih je poslevoodeči podpredsednik ob otvoritvi toplo pozdravil. Poslani ste bili udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravna brzojavka ministru prosvete.

V širokih potezah je nato podal novinar g. V. Spindler pregledno sliko delovanja ZKD v prvi petletni dobi, ki jo Zveza zaključuje z dnem občnega zbora z ustanovitvijo 8 novih knjižnic v Gorici (Prekmurje), Vurberku, Razvanju pri Mariboru, Orlovici pri Braslovčah, Oplotnici, Olimju, Kapli in Sv. Antonu na Pohorju. Predlagal je, naj občni zbor bivšega predsednika Zveze g. Antona Skalo za njegovo uspešno delo imenuje svojim častnim članom. Nato je razvil še program dela za l. 1931. Zveza ima danes 162 rednih in 60 ustanovnih članic ter 138 podpornikov. Ker je glavna akcija Zveze sedaj usmerjena na ustanovitev Centralne knjižnice, je predlagal, naj občni zbor proglasi letošnji prvi december za prosvetni dan. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta. — Po poročilu blagajnika g. Vidmarja o

denarnem poslovanju in prečitaniu poročila nadzorstva je občni zbor poročila odobril.

Sledilo je predavanje g. prof. dr. Pivka o organizaciji, ciljih in zgodovini prosvetnega dela v ČSR.

Predsednik ljubljanske Zveze g. ravn. Jug je v navdušenih in globoko občutenih besedah pozdravil delegate sestrške Zveze ob njeni petletnici in jih pozval k nadaljnjemu poglobljenemu delu.

Pri sledečih volitvah je bil za predsednika izvoljen novinar g. Vekoslav Spindler, v ožji odbor gg. min. v p. dr. Kukovec, dr. Ljud. Pivko, dr. Igor Rosina, Herman Vidmar in Ivan Kejžar, v nadzorstvo ravn. Humek, v. davč. upr. v p. Meglič in šol. upr. Lukman. Članarina za l. 1931 je določena na 20 Din. Izrekli so se razni predlogi in nasveti, zlasti glede propagande za lutkovna gledališča (dr. Maks Kovačič), glede društvenih prireditev v lastni režiji (Lah, Žunko in drugi), glede potovalnih knjižnic (Podgornik), glede dobavljanja kostumov, zamenjavanja iger in prepisov vlog itd. G. strok. učitelj Robnik je opozoril delegate, da bo na moškem učiteljsku izdelal nov vzorni zložitvi oder, ki bo zastopnikom društev na razpolago za vpogled. Ako bo dobil zadostno pomoč s strani poklicanih činiteljev, bo uredil tudi izdelovalnico drugih gledaliških potrebščin, kostumov itd. G. dr. Rappe je še pojasnil nekatere važne določbe avtorskega zakona, zlasti glede tatiitem, avtorske centrale itd. Nato je bil občni zbor zaključen.

L. Tesnière: Oton Župančič.

Gospod Lucien Tesnière, prvi profesor za francosko književnost na ljubljanski univerzi in sedaj profesor za slavistiko na univerzi v Strasburgu, se je poglubil za časa svojega bivanja med nami z izredno temeljitostjo v študij slovenskega jezika in slovstva. Leta 1925 je objavil kot sad svojih večletnih raziskovanj izborno študijo o slovenskem dualu, in sedaj je spisal knjigo o Otonu Župančiču, ki bo izšla tekom decembra. Na 450 straneh bo vsebovala knjiga v prvem delu kratek življenjski opis našega pesnika, potem razpravo o Župančičevem simbolizmu in končno francoski prevod velikega števila njegovih pesnitev. Knjiga ima predvsem namen, da opozori francosko javnost na našega pesnika, gotovo pa bo rad segel po njej tudi vsak slovenski inteligent, da vidi kako sodi o našem pesniku odlični francoski učenjak. Knjiga stane proti predplačilu Din 45.— navadna izdaja, Din 100.— pa izdaja na luksuznem papirju, ki se bo natisnila samo v malem številu izvodov. Predplačila se sprejemajo do konca novembra v Francoskem krožku v Mariboru, Grajska ulica 5, ob sredah od 17.—19. ure, lahko pa se tudi pošljejo po nakaznici na naslov: Francoski krožek v Mariboru. Pozneje v knjigotrštvu bo knjiga znatno dražja.

Francosko predavanje.

Pod okriljem mariborskega francoskega krožka se je v petek zvečer zbralo v Vesni prav lepo število prijateljev francoskega jezika, da sliši predavanje g. Marca Vey-a, lektorja ljubljanske univerze, o pesnikih francoskega Parnasa. Uvodoma je predavatelj omenil lirčne pesnitve nesmrtnega Viktorja Hugo-a, ki se odlikuje po globokem čustvovanju. Okoli 1860. pa se je proti temu duševnemu velikanu pojavil odpor pri nekaterih pesnikih, katerim je bila oblika več nego vsebina. In tako je nastala struja »Sodobni Parnas«, ki je gojila pesništvo po znanem načelu »l'art pour l'art« in koje glavni zastopniki so bili Théodore de Bauville, Lesonté de Lisle, José Marie de Hérédia, Sully-Prudhomme in François Coppée. Podrobneje se je g. Vey bavil s sledečimi drugorednimi pesniki: Catulle Mendès, Léon Dierx, Albert Glatigny, Madame L. V. Ackermann in Charles Cros, od teh poslednjih 5 nam je podal jasno življenjsko sliko in prečital tudi nekatere značilne pesmice. Občinstvo je z užitkom sledilo zanimivemu predavanju in je končno nagradilo predavatelja s prisrčnim aplavzom.

Mariborski in dnevni drobiž

Družabni večer Glasbene Matice

se je vršil v soboto zvečer v veliki in mali dvorani Narodnega doma. Kak ugled uživa naša Glasbena Matica v vseh krogih prebivalstva, je pokazala izredno velika udeležba iz vseh slojev. Bili so tu zastopniki mestne občine (podžupan dr. Lipold) ter vseh mariborskih uradov, zastopniki pevskega društva »Maribor«, Zveze kulturnih društev, nešteti drugih prosvetnih in sportskih organizacij, mladine itd. V mali dvorani so se usidrale vrle Matičarke s tolažbami za lačne in žejne, oder v dvorani pa je zasedel društveni Jazzband, ki je občinstvo skoro neprestano animiral k plesnemu vrvenju, ki je vladalo skoro do jutra v neprisljeni zabavnosti. Društveni pevski zbor pa je tudi nastopil z več lepimi pevskeimi točkami in žel obilo priznanja. Ves večer je pokazal potrebo takih družabnih prireditev in bodo Mariborčani naši Glasbeni Matici zelo hvaležni, ako se jih bo večkrat spomnila.

Umrli so:

V bolnici sinoči Ivan Zavarnik, skupinovodja v delavnicah drž. žel., star 64 let, in danes jutraj zasebnica Marija Centrih, stara 70 let. Blag jima spomin!

Onim, ki prinašajo v Maribor divjačino!

Ker prinašajo ljudje v zadnjem času na trg mnogo divjačine brez predpisanih znakov ali potrebnih potrdil, in se tako divjačina brezpogojno zapleni, je treba prebivalstvo opozoriti, da morajo imeti vsi oni iz srezov Maribor levi in desni breg, ki prinese bodisi ustreljeno bodisi živo divjačino v Maribor, za njo znamke, uvedene od podružnice SLD, ki jih ima vsaki lastnik ali najemnik lova, iz vseh zunanjih srezov pa morajo imeti izkaz lastnika lova, odkod je divjačina, potrjen od občine.

V Studencih

je privabila v soboto znana ljudska igr »Revček Andrejček« v Sokolski dom toliko občinstva, da je zmanjkalo vseh prostorov. Uprizoritev sama je bila v izbornih rokah in se je prav posrečila. Občinstvo je vztrajalo v nabito polni telovadnici kljub precej raztegnjenim petim dejanjem ter se je tako živlelo v igro, da jo je spremljalo s prav prisrčnim smehom, a si je tudi brisalo med pridruženim ihtenjem in ganotjem solzne oči, kakor je pač bila na odru situacija. Igra je bila dobro naštudirana in je tekla prav gladko. Zlasti glavne vloge so bile v dobrih rokah in bi se ti igralci z njimi lahko pokazali na kateremkoli odru. Pa tudi manjše vloge niso mnogo zaostajale. Tako se je tvorila harmonična celota, ki je ugodno vplivala na občinstvo iz vsega početka. Posebno dobro so bile podane sledeče vloge: Andrejček, Marička, hlapček Janez, župan Hrstar, France, intrigant Janezon, Tone, graščak Dornik in drugi. — Igra zahteva precej številnega oboja. Zato je potreba pohvalno omeniti, da je vsa mesta zasedel sam studenski Sokol z lastnimi člani in članicami, ki pripadajo razen par izjem izključno delavskemu sloju. V soboto smo videli, da studenski Sokol ni na višku samo v telovadbi, ampak je na mestu tudi na gledališkem odru. Dobro uprizorjene igre pa imajo velik moralni vpliv na občinstvo, a še večjo vzgojno moč na proste igralce same.

Ljudska univerza.

Današnje predavanje dr. Dragaša iz Ljubljane odpade, ker je predavatelj zadržan.

Plesni tečaj Sokola II.

V torek, 18. novembra priredi Sokol II na Pobrežju plesni tečaj, ki se bo vršil v dvorani gospe Balon.

Črešnjevec pri Slov. Bistrici.

V petek se je vršil na Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici pogreb umrle ugledne in spoštovane slovenske žene Julijane Soršak, vdove po železniškem nadziratelju. V mladih letih je bila pokojnica učiteljica ročnih del in cerkvena pevka. Na njeni zadnji poti jo je spremlilo razen sorodnikov mnogobrojno domače ljudstvo s šolsko deco in učitelstvom na čelu. — Naj v miru počiva!

KINO

Grajski:

Samo še par dni:
KAPETAN DREYFUS
100% govoreča zvočna drama v nemškem jeziku. Tragedija po nedolžnem obsojenega francoskega generalstabežnega kapetana. — Fritz KORTNER, Grete MOSHEIM, Bernhard GÖTZKE.

Union:

Samo še nekoliko dni:

HADŽI MURAT

Velezvočni film. — Ivan MOSJUHIN, Betty AMANN, Lij DAGOVER.
Po romanu Tolstoj!

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri: ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri
Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagalni. XXVI

APOLO KINO

V soboto 22. in nedeljo 23. novembra
Broadway
Senzacija. Znižane cene.

Sopek vilolic,

prav prijetno duhtečih, nam je poslal g. Franc Krečič iz Zg. Radvanja. Nabral jih je doma na očetovem vrtu. Hvala!

Udruženje rez. oficira i ratnika v Mariboru

priredi svoj družabni večer v soboto, dne 22. t. m. ob 20. uri in pol v lovski dvorani restavracije »Orel«. Vabljeni so vsi rezervni oficirji z rodbinami. Istotako tudi vsi prijatelji organizacije. Vstopnine ni.

Smrtna kosa.

Včeraj je preminula v Mariboru v 53. letu starosti gospa Josipina Pregelj, roj. Mandelj, soproga uradnika drž. železnice. Pogreb se bo vršil jutri, v torek, ob 15.30 izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!
Turistični promet na Gornjem Jadrano izkazuje v prvih 10 mesecih letošnjega leta 52270 obiskovalcev, za 1500 več nego lani v celem letu. Največ je Jugoslovancev (23914), za njimi pridejo Avstrijci, Čehi, Nemci in drugi. Statistika velja za mesta Sušak, Bakar, Kraljevec, Crikvenica, Selce, Novi Seni, Baška, Rab, Aleksandrovo, Krk, Malinska, Omišalj, Vrhnika-Dobrinj in Bakarac.

TRENCHOATI,

površniki, hubertusplašči, usnjeni lopitli, kože, pliši, snežni čevlji, snežni škornji, galoše, kakor tudi razno manufakturno blago na obroke. ORNIK, Maribor, Koroska cesta 9. XLIII

Poučno-zabavni večer »Jadrana«

bo v soboto 22. t. m. zvečer v Narodnem domu. Glavna točka sporeda bo predavanje g. dr. Lav. Čermelja iz Ljubljane »O sedanjih Primorskih in njenem problemu«. Zatem petje in prosta zabava.

Novemberski kopalci

so vsekakor senzacija za sebe. — Klub neprijaznemu vremenu in nevljudivi barvi Dravinega toka — brez ozira na temperaturo vode in jesensko-zimskega zraksa so se včeraj pojavili v Dravi štirje kopalci, ki so se energično borili z valovi Drave. Pa naj kdo poreče, da Mariborčani niso — junaki svoje vrste!

57 šip

so v nočeh od sobote do ponedeljka zlo mili na oknih raznih gostlin v mestu razni prenavdušeni elementi, ki tožijo danes o »bikastem« vinu, samo o svoji razsodnosti nočejo podati nobene pozitivne izjave.

Mlad zlikovec.

Včeraj je bil aretiran komaj 19letni Emerik Č., delavec iz Maribora, ki je sredi minulega leta skozi okno vlomil v stanovanje dijaka Stanika in mu odnesel kitaro, hlače in nekaj drugih stvari, vsega v vrednosti krog 500 Din. Takrat je pobegnil v Celje. Te dni pa se je vrnil in je že v rokah pravice.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 17. novembra. Zaprto.

Torek, 18. novembra ob 20. uri »Dnevi našega življenja«, ab. A. Kuponi.

Sreda, 19. novembra. Zaprto.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 17. novembra ob 20. uri »Gospa ministrovka«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Iz gledališča. V torek, 18. t. m. se bo ponovila igra znamenitega ruskega pisatelja Leonida Andrejeva »Dnevi našega življenja«, ki je verna slika ganljive študentske ljubezni in obenem najbolj grozotne bede iz ruskega študentskega življenja. Ab. A. — »Življenje je lepo«, optimistična komedija francoskega dramatika Marcela Acharda se pripravlja v režiji g. J. Koviča za najkrajši čas.

Škrjančkov gaj

(Gostovanje subretke gđc. M. Michel-ove.)

V soboto zvečer je gostovala v omenjeni opereti in sicer v vlogi Marice bivša članica raznih jugosl. operetnih gledališč, gđc. Milka Michel-ova. Njen poln, volumenozen, za to vlogo sicer preveč dramatičen glas, je potegnil občinstvo takoj ob njenem nastopu za seboj. V igri nas je zamogla prepričati komaj v drugem dejanju. Tu je pokazala vse svoje igralske zmožnosti, ki so skozinskoz preračunane in mojstrsko stopnjevane. Njeno prožnost in lahkoto, s katero je izvedla posamezne plese, smo morali občudovati. S svojim vročim temperamentom in prožno usmerjenem tempom je oživljala sceno za sceno in gnala ostali ansambl za seboj. Videli smo, da nam tudi opereta lahko nekaj nudi samo — znati je treba. Odlična igralka je zelo vplivala tudi na razmah ostalih vlog. G. Truhovič se je očitno dobro počutil v tem ambientu, gđc. Fratikova in g. Ivelja sta nam pa zopet pokazala, da razpolagata za enkrat z dobrim pevskim materialom.

Dirigent g. Herzog je orkestralni part, ki je bil v pogledu s premijerskim, mestoma krajšan, odnosno daljšan — vodil vestno in je s svojim orkestrom bil tokrat v dobrem kontaktu z odrom.

Maloštevilno občinstvo je gđc. Michel-ovo in ostale igralce priklicalo večkrat pred sceno. K. P.

Iz življenja živali

SKRIVNOSTI ŽIVALSKEGA ŽIVLJENJA. — VAJE IN IGRE PTIC. — VOJSKOVANJE MRAVELJ.

Človeka je živalski svet vedno zanimal. Dasi nam je živalstvo prav za prav tako blizu, živi poleg nas in celo med nami, nam je vendar neskončno tuje in daljno. Mi vidimo samo zunanost, lastnosti, funkcije itd., globlje pa ne moremo prodreti, ker je vsak kontakt nemogoč. Že davno pa kljub temu vemo, da živijo tudi živali neko razumno življenje in da se vsaj nekatere prav tako pogovarjajo med seboj, kakor se mi ljudje, da se radujejo, jeziijo, kregajo in da so včasih tudi potrpe in žalostne. Vse to ni samo instinkt in prirojenost, kakor bi nekateri tako radi dokazali. Le poslušajte n. pr. kokoši, kadar so lepo mirno skupaj. Neprestano ščebetajo. Mar mislite da le tja v en dan brez smisla? Gotovo ne. Pogovarjajo se in razumejo.

Prirodoslovci so že večkrat ugotovili, da delajo nekatere živali čisto docela zavestno razne vaje, da se utrjuje ali izvežbajo. Kako ptice učijo letati svoje mladičke, je vsakomur, kdor se je zanje kdaj zanimal, dovolj znano. Tako so pa n. pr. ugotovili tudi, da napravijo golobi čisto pravi pravcati »alarm« za vajo. Mirno se de na strehi ali kje drugje, včasih je tiho in mirno, nikjer ni nobene najmanjše niti dozdevne nevarnosti, na se kakor blisk dvigne in razlete na vse strani. Vrnejo se in znova ponovijo vajo; včasih desetkrat, dvajsetkrat zaporedoma.

Enake vaje sem sam nešteto krat opazoval pri vranah. Kadar se na zimno zberejo v velika krdela, ki štejejo včasih po več tisoč teh črnih ptic, je njihovo življenje in počenjanje neverjetno zanimivo in pestro. Opazoval sem jih ob večerih, ko so se spravljale spat. Posedle so po drevju in nobena se ni oglasila, nenadoma pa je presekal tišino rezek glas samca, morda že 100 let starega, in — vse so se na to povelje bliskovito naglo

dvignile in izvajale v zraku nad vse zanimive manevre po vseh predpisih obrambne in napadalne taktike. Pri tem so se razločno slišali glasovi poveljnikov posameznih skupin. Včasih jim je bilo dano znamenje, da morajo utihniti in nobena ni motila odredbe, ko pa je bilo ukazano, da morajo zakričati, je bil njihov vzkrík silnejši, kakor vojske vojakov s hura klici. Zelo znane so pa tudi igre vran ob času pred burjo in viharji. Ogromne jate se dvignejo v silne višine, kjer stisnejo peruti in kakor kamenje popadajo proti tlem. Nekaj sto metrov nad zemljo, ali pa še nižje, peruti spet razpno in zlete zopet v vijaku v višave. Da tega ne delajo le po nagonu, ni treba dokazovati.

Iz življenja mravelj poznamo čudovite zgodbe. Tako vemo, da imajo sužnje in domače živali, da sužnje, to je ulete mravlje sovražnega rodu, ki morajo zanje delati, stalno nadzirajo kakor pazniki kaznjence in da se prav zaradi teh ujetnikov največkrat krvavo vojskujejo po vseh predpisih vojne tehnike. Velika vojska enega mravljišča napade drugo mravljišče in navadno vselej tedaj, kadar večina prebivalcev ni doma, o čemer se prepričajo po vohunih, ki gredo naprej. Napad je nagel in srdit in če je trdnjava premagana in straže pomorjene, sledi strahovito ropanje. Mravlje udeležijo v sovražno mravljišče in poberejo jajca, hube, mlade sovražne mravlje, njihove domače živali itd. in vse skupaj odnesejo s seboj. Tam sovražne mladiče vzgoje za — sužnje. Vsega tega po nagonu nikdar ne bi mogle delati. To je najsilnejši dokaz smotrene organizacije in jasne zavesti namere in cilja vsega početja. Že iz teh par primerov tedaj vidimo, da je svet živalstva še velika skrivnost, prevelika, da bi ji mogli prodreti do poslednjega skrivnostnega dna.

Neuređno darilo

Junak tega dogodka je indijski knez iz Kašmirja. Bilo je to lani v nekem londonskem hotelu. Knez si je hotel umiti roke. Zato je snel s prsta diamantni prstan ogromne vrednosti ter ga izročil za njim stoječemu svojemu slugi, da ga drži toliko časa, čim si on umije roke. Sluga pa je namero svojega visokega gospoda razumel napačno in je menil, da mu je knez to izredno dragoceno poklonil. Začel je jecati: »Oh, jaz srečen človek!... Visokost!... Najlepša hvala!...« Knez je nekoliko osupnil, nato pa se je posmehljaj in rekel: »Ti meni, da sem ti prstan poklonil. Dobro, pa naj bo. Poklanjam ti ga, kajti prstan, ki je bil le trenutek v roki takega sluga, ni več vreden, da bi ga nosil jaz.«

Najdražje striženje las

Ko so se preteklo leto zbrali indijski knezi v Londonu k skupni konferenci z angleško vlado, je prišel med drugimi tudi indijski knez iz Jodpurja. Tekom dolgega potovanja je zbolel njegov dvorni brivec in visoki gospod si nikakor ni hotel dati striči svoje lase od svojega londonskega brivca. Zato so brzojavili v Bombay po nekega tamkajšnjega brivca. Dobil je vozni listek I. razreda in 1000 Din na dan. Brivec je prišel v London, se javil pri tajniku knezu in hotel takoj opraviti svoje delo. To pa ni šlo tako lahko. »Njegova Visokost je danes bolehlana«, je pripomnil tajnik. »Pridite jutri!« A tudi naslednjega dne brivec ni mogel priti do kneza. Potem je odšel knez v Pariz, v Nico, v Rim in brivcu je sledil na vsej poti, vendar ga ni so nikdar pripustili h knezu.

Brivec je bil z razvojem stvari zelo zadovoljen. Spoznal je širni svet in je dobil vrh tega po 1000 Din na dan. Tako je preteklo 90 dni. Nenadoma pa se je knez spomnil, da bi bilo vendar

le dobro, ako se ostriže. In poklicali so brivca. V 10. minutah je bila stvar končana. Brivec je postal knezu odveč in je bil poslan zopet domov. Njegovo Visokost kneza je stalo enkratno striženje okrog 100.000 Din. Ko so knezu to sporočili, je odgovoril: »100.000 Din za enkratno striženje je sicer res precej draga stvar, toda obiski v tujih deželah povzročajo pač velikanske izdatke.«

Konjska podkev

Najdena in pobrana prinaša srečo. Odkod to praznoverje? Konje so podkovali že več stoletij pred Kristom. Rimljanska bahavost je šla celo tako daleč, da so imeli bogataši konje podkovane z zlatimi ali srebrnimi podkovami. Seveda je bil vsakdo, ki je našel tako podkev, zelo prijetno presenečen. Kmalu se je udomačil običaj, da so ljudje, ki so podkovali svoje konje z dragoceno kovino, hote ali nehote pustili podkev na kraju, kjer je konju odpadla.

Ko je prišel lord Duncaster, poslanik Velike Britanije, l. 1626 v Pariz, je l. 11 njegov konj po njegovem navodilu tako slabo podkovan, da je vsak trenutek izgubil podkev. V poslanikovem spremstvu je bil zato kovač, ki je konju vedno iznova pribil novo podkev. Lord je hotel s tem pokazati ljudem, ki so se dregali okrog njega, kako neizmerno bogat je in si je res prav kmalu pridobil sloves velikodušnega plemiča.

Za razvoj svilarstva.

Ministrstvo za kmetijstvo bo v zvezi z ostalimi zainteresiranimi ministrstvi še letos pričelo s pripravami za pospeševanje svilarstva, koja panoga kmetijskega gospodarstva ima pri nas vse predpogoje za razvoj in za najboljše rezultate. Ministrstvo bo stavilo na razpolago potrebne kredite, sreski ekonomski pa bodo dobili nalog, da skrbijo za povzdigo svilarstva v cel državi.

Sokolstvo

Suita se!

V nedeljo, dne 17. t. m. se je ustanovila ob meji nova sokolska postojanka — v pokrajini, na katero Sokolstvo še do nedavna niti pomisliti ni moglo. V navzočnosti g. srezkega načelnika vladn. svetnika dr. Ipavca ter staroste župne uprave SKJ in še nekaterih gostov iz Maribora se je zbralo — po večernicah v šoli pri Sv. Jakobu v Slov. gor. čez 100 ljudi k ustanovnemu obč. zboru, ki ga je otvoril tamošnji šolski upravitelj g. Kegl. Ko je g. srezki načelnik kot zastopnik oblasti priporočil vstop v Sokola in pozval na njega podpiranje, je povzel besedo župni starosta ter obrazložil nastanek in temeljne misli ter naloge Sokolstva. Po dovršenem pri-glasu članstva — vpisalo se ga je čez 80 — je bil takoj imenovan društveni odbor, ki je sestavljen tako-le: starosta Mihael Vauhnik, vpok. nadučitelj; podstarosta Matija Peklar, velepos. in župan; načelnik Franc Šnuderl, trgovec; načelnica Mira Koserjeva, učiteljica, in prosvetar Vekosl. Kegl, šol. upravitelj, vsi pri Sv. Jakobu. Odborniki: Ivan Trojner, župan in posestnik; Albert Matjašič, gostilničar in posestnik; Anton Roškar, posestnik, vsi v Gornjem dolu. Ivan Hanžekovič, pos. v Spod. dolu; Anica Kotnik, učiteljica, in Radovaa Cvetko, učitelj, oba pri Sv. Jakobu. Namestniki: Ivan Ribič, posestnik; Franc Šuman, pos.; Dominik Peklar, pos., — vsi v Spodnjem dolu; Jožefa Čonč, učiteljica, ter Ivo Knuplež, ekonom, oba pri Sv. Jakobu. Revizorji in njihovi namestniki: Jak. Supanič in Mima Knezar, posestnika v Gornjem dolu; Anica Verdir, učiteljica pri Sv. Jakobu; Josip Ketiš, posestnik; Justika Arnuz, pos. hči in Anton Šantl, posestnik, vsi v Spodnjem dolu. — Sedaj pa v duhu Tyrševih idej krepko naprej!

Sovjeti građe Zeppeline

Kakor javljajo iz Moskve, je prvi sovjetski vodljivi zrakoplov že dograjen in bo izvršil v nekaj dneh poizkusni pollet na progi 900 km. Odbor narodnih komisarjev je naročil prof. Vorobjovu, naj napravi načrte za nov vodljivi zrakoplov, ki bo dobil ime »Vorošilov« ter bo zgrajen po vzorcu nemških Zeppelinov. Sovjeti nameravajo pozvati v Moskvo tudi dr. Eckenerja iz Friedrichshafna, da se bo skupno z moskovskimi graditelji letal posvetoval o gradnji prvega sovjetskega Zeppelina.

Poljsko učiteljstvo se zanima za tisk

Savez poljskega učiteljstva v Varšavi je sprejel v svoj ferijalni program med drugim tudi predavanja o tisku in novinstvu. Za predavatelja je učiteljstvo pridobilo profesorja za žurnalistiko na varšavski visoki šoli, Jaskovskega. Obraznavala se bodo vsa sodobna vprašanja tiska in novinstva, njih zgodovinski razvoj; vloga novinarstva v javnem življenju, tisk kot razširjevalec dnevnih novosti, žurnalistika kot predstavnica javnega mnenja, organizacija in tehnika modernega novinstva i. dr. Kakor je videti, zelo mnogostranski program, ki si ga je zasnoval Savez poljskih učiteljev. Morda bodo Poljaki prav kmalu našli posnemovalce tudi drugod, recimo pri nas, kjer prav nič ne bi škodilo, da bi se potom učiteljstva najširše mase naroda upoznale s to novodobno velesilo!

Izvoz jale

se je tekom zadnjega časa po daljši stagnaciji zopet dvignil in cene so dobre. Zlasti se mnogo izvozi zopet v Švico in Nemčijo. Na tamošnjih tržiščih uživajo naša jajca dober glas i glede kvalitete i glede odličnega sortiranja in spravljavanja. Prevoz se vrši brezhibno in pritožb radi zamud ni. Švica in Nemčija plačujeta naša sveža jajca v višini do 195 švicarskih frankov zabojo franko meja navedenih držav. Slabše plačuje Italija: 695 lir. V zadnjih 3 mesecih se je izvozilo iz naše države krog 30 vagonov jale. Izvoz bo stalno naraščal.

Sport

Gradec:Maribor 2:0 (1:0)

Na igrišču ISSK Maribor se je včera odigrala tradicionalna medmestna tekma Gradec:Maribor, ki jo je priredil tukajšnji MOLNP.

Reprezentanca Gradca, ki je nastopila v najmočnejši postavi, je v polni meri opravičila sloves amaterskega sporta v Avstriji in je zmago neoporečno zaslužila. Vsi njeni deli so bili prav dobro vigrani: odlikujejo se po odličnem startu, lepi igri z glavo in brezprimer-nem elanu. Najboljši del je bil ožja obramba in desna stran napadalne vrste.

Maribor, ki ni nastopil z najmočnejšo postavo (vsaj tako moramo domnevati), je imel črn dan. Moštvo je igralo brez prave ambicije. Čim je bilo jasno, da delo ne bo šlo iz rok, je prva popustila napadalna vrsta, kjer je edini Bertonecelj s Starcem, ki pa je bil prepočasn, reševal brezupne poskuse za skupno igro. Pavlin in Bačnik sta v celoti odpovedala delo ne bo šlo od rok, je prva popustila dovolj zaposlen. Sicer pa je imel z brani-cem precej posla in je mogel le malo žog spraviti pred vrata. V krilski vrsti je zadovoljil edino Frangeš, dočim sta Kirbiš in Ronjak pošiljala skoraj nerab-ne žoge napadu. Ožja obramba je zadovoljila. Koren II je storil, kar je mogel; dobljenih golov ni mogel braniti. Moštvo je očitno klonilo zaradi pomanjkanja volje in elana, ki ju je sicer v manj važnih tekmah znalo pokazati.

Igra je bila v ostalem odprta, fair in živahna ter pod taktirko Gradca, ki je znal izrabiti vsako napako nasprotnika v svojo korist. Da ni bil poraz Maribora še večji, je zasluga ožji obrambi z vratarjem na čelu.

Sodil je zelo dobro g. dr. Planinšek. V predtekmi sta nastopili mladini SK Železničarja in ISSK Maribora. Tekma je končala 2:0 (1:0) v korist SK Železničarju. Sodil je dobro g. Vesnaver.

SK Železničar komb.:SK Amater (Trbovlje) 9:2 (3:1).

Kombinirano moštvo SK Železničarja je včera gostovalo v Trbovljah proti tamkajšnjemu prvaku SK Amater ter po lepi in napeti igri zaslužno zmagalo v razmerju 9:2. Tekmi je prisostvovalo preko 1000 gledalcev in je dobro sodil g. Marinič.

SK Rapid:SK Čakovec 4:0 (3:0).

Tudi SK Rapid je šel na potovanje in je odigral v Čakovcu prijateljsko tekmo, ter zmagali proti SK Čakovcu s 4:0.

Ostale nogometne tekme.

Celje: Prvenstvena tekma: Atletik SK — SK Olimp 1:1 (0:0).

Ljubljana: Pokalne tekme: Svoboda: Jadran 4:0 (0:0); Primorje:Slovan 11:0 (5:0).

Zagreb: Hašk:Viktorija 3:3 (2:2); medmestna tekma Gradec:Zagreb 1:0 (1:0).

Beograd: Soko:Jedinstvo 3:0 (0:0).

Gradec: Medmestna tekma Dunaj: Gradec 5:1 (3:0).

Dunaj: Meddržavna tekma Avstrija: Švedska 4:1 (1:1).

Praga: Bohemians:Slavija 3:2 (3:2), Sparta:Teplitz F. C. 9:0 (1:0), Kladno:Viktorija-Žižkov 1:0 (0:0).

Jugoslavija:Bolgarija 3:0 (2:0).

Pred 15.000 gledalci se je včera vršila v Sofiji meddržavna tekma za balkanski pokal med našo in bolgarsko reprezentanco. Tekma je bila zlasti za našo državo izredne važnosti, ker smo po dveh izgubljenih tekmah bili na zadnjem mestu.

Po včerajšnji tekmi je stanje v tekmo-vanju za balkanski pokal naslednje: 1. Rumunija, 2. Jugoslavija, 3. Bolgarija in 4. Grčija.

MOLNP, službeno.

Igralca Golinar (SK Rapid) in Sinkovič Franjo (SK Svoboda) se pozivata, da se javita na seji MO drevi ob 19. uri radi zaslivanja. Tajnik.

Tiskarniška.

— Aleks, skočite v prvo nadstropje k urednikom, naj pošljejo korektore!

= Kaj naj vzamem s seboj, torbico ali koš?

M. Zevacco:

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

2

«Bravo, sir! Živela ljubezen!...»

»Zdi se, kakor da Vašemu Veličanstvu še ni trideset let!«

»Luč božja, prijatelj! Ljubezen! Ah, kako božanska muzika je v besedi: ljubim!... Če bi vedeli, kako je krasna v svoji čistosti in kako ji venča čelo njenih sedemnajst pomladi kakor angelu nedolžnosti!... In ravno to me je užgalo in mi nalilo žile z ognjenimi hudourniki! Čistost, ki se blešči v njenem pogledu, in vsa devištvenost njene prikazni me miče, me zapeljuje, me dela blaznega!...»

Tesnobno so umolkli dvorjani spricho tega ne-nadnega priznanja ljubezni, ki se je izvilo kraljevim ustnicam. Kdo je ta nežna devica, ki jo ljubi kralj? Komu velja to vzhicenje?...

Kralj se je izprehajal razburjeno po svoji prekrasni sobi, kjer se je družil blesk gotskega sloga z mikavnejšim razkošjem renesanse. Oči so mu plame-nele, lica mu je oblivala rdečica. Postajal je zopet mlad! In spet je pritegnilo veliko ogledalo njegov pogled, Nasmehnil se je samemu sebi.

»Ne, res mi še ni petdeset let! Ali se kralji starajo? Mlad sem, čutim to po mogočnem utripanju svojega srca, po ljubezni, ki gori, ki nori v moji glavi; ljubim, in hočem, da vzljubi tudi ona mene!«

»Pa če vas ne bo hotela ljubiti?« je vprašal Tribulet s porogljivim glasom, v katerem je zvenela zamolkla tesnoba.

»Ljubila me bo, ker je takšna moja kraljevska volja... Nocoj! Še nocoj, ob desetih... Bodite tukaj, prijatelji! Pomagali mi boste!«

»To se razume sir!« je vzkliknil D'Esé. »Toda kaj poreče lepa gospa Feronova, ko izve...«

»Ah Feronka!« ga je prekinil kralj in namršil obrvi. »Ta ženska me dolgočasí; mori me! Ne maram je več! Postala mi je pravcata veriga! Tribulet,« se obrne k norcu, »ali me spremljaš nocoj na ekspedicijo?«

»Kako ne bi, gospodar! Kako bi pa izgledalo, če bi kralj francoski napravil neumnost, ki je njegov norec ne bi odobril s svojo prisotnostjo!«

Tribulet se je bil umeknil v oknjak in zrl na prosto, kako pada tema na poludovršene zgradbe novega Louvra, ki so dvigale v meglenem somraku svoja orjaška okostja. In norec je mislil sam pri sebi:

»Govoril je o sedemnajstletni deklici... »Kdo more biti ta otrok?«... Bojim se!«

Izraz strahu, žalosti in smrtno težke tesnobe mu je pokrival razornost obličja. Kakšna strašna vprašanja so neki vznemirjala to ubogo srce?

»Kar se tiče Feronke,« je nadaljeval Franc I., »pojdem k njej še to uro. In napravim ji presenečenje, ki ga bo pomnila še dolgo časa!«

»Kakšno neki?« je vprašal Sansak. Ta hip pa so se odprla vrata kraljeve sobe. Vstopil je črno oblečen mož bledega obraza.

»Oho, gospod grof de Monklar!« je zaklical Tribulet, obrnivši se. »Gospod veliki avdencijar, veliki

profos pariški, strašni poglavar naših stražarjev, strogi poveljnik naše policije, ki se ga boje po pravici vsi potepuhi, rokovanjaci in razbojniki!«

Grof Monklar se je približal kralju in se priklonil. »Govorite, gospod,« mu de Franc I.

»Sir, prihajam, da Vam predložim listo vseh prošelj za avdijence, da mi Vaše Veličanstvo zaznamuje tiste, ki jih bo blagovolilo sprejeti. Na prvem mestu Stefan Dolet, tiskarnar.«

»Ne sprejemem ga,« je rekel vladar s trdim glasom. »Nadzorujte pazno tega človeka, ki ima čudne stike z verskimi novotarji, ki mi zastrupljajo kraljestvo... Kdo sledi?«

Mojster Franc Rable...

»K vragu z njim! In naj pazi tudi on! Naše kraljevsko potrpljenje ima svoje meje... Kdo še?«

Častitljivi in spoštovani don Ignacij de Lojola, ki prihaja iz Provanse.«

Kraljevo čelo se je pokrilo z oblakom skrbi. »Častitega očeta sprejemem jutri,« je dejal tiho.

»Vraga!« je bevsknil Tribulet. »Razen babjih kril ne ljubi naš sir ničesar tako zelo kakor meniške kute!«

»To so vse avdijence,« je povzel grof Monklar, »toda...«

»Kaj še?«

»Sir, Dvor Čudežev postaja neznosna kuga, ki preti otrovati Pariz, kakor zastrupljajo verski novotarji, ki jih je pravkar omenilo Vaše Veličanstvo, vse kraljestvo. V ulici Sen-Deni ni mogoče več prebiti; ulice Move-Garson, Fran Bružoa, Grand in Petit Truandri razlivajo svoj gnoj po zdravih ulicah; predrznost malopridnežev presega vse meje — z eno besedo, treba je postaviti svaričen vzgled. Posebno dva izmed teh rokomavhov sta vredna zanke: neki Lantne in še neki drugi, ki mu pravijo Alfred... Kaj naj storim z njima?«

»Primit obadva in obesite ju!«

Tribulet je plosnil z rokami:

»Pa res! V Parizu manjka zabave. Ne vem, če jih je bilo pet ves včerajšnji in današnji dan!...«

Grof Monklar se je naklonil s smehljajem mračnega zadovoljstva. Nato je odšel ob splošnem tesnobnem molčanju; kraljevi plemiči so se nehote razmeknili pred črno postavo tega moža, ki je prihajal in odhajal v spremstvu smrti... Samo Tribulet je viknil:

Z Bogom, arhangelj šafota!...«

»Ubogi Monklar!« je rekel kralj. »Že dvajset let preganja vse te cigane in rokovanjace, ki jih dolži, da so ukradli in morda umorili njegovega sina... A zdaj, ko so državni posli odpravljeni, se brigamo za svoje lastne. Na pot k Feronki... zvečer pa je ekspedicija! K Feronki! Zabava se obeta, gospodje!...«

In Franc I. je odšel iz sobe v spremstvu svojih plemenitašev, požvižgaje si veselo balado...

II.

Krvnik.

Osem je ura. Noč je črna kakor prepad brez dna. V burnih sunkih zavija okrog vogalov mrzel oktober-ski veter.

Blizu Tuilerij se dviga osamljena hišica: gnezdo, ki je skrivalo dolgo časa ljubezensko razmerje kralja

z lepo gospo Feronovo. V prvem nadstropju se svetlo medlo razsvetljeno okno kakor diskretna zvezdica...

Soba je urejena za dolge ljubezenske objeme: mlačni zrak je v njej težak od slastibudnih parfumov. Krasna postelja je bolj podobna širokemu globokemu oltarju, postavljenemu v večno obnavljanje ljubezenske daritve.

V naslanjaču sedi kralj Franc I.; v njegovem naročju, na njegovih kolenih — ženska, ki ne zakriva svoje blesteče nagote niti z najmanjšim pajčolanom. Ovija mu roke okrog vratu, nudi mu ustnice in še peče:

»Še en poljub, moj Franc...!«

Marmorna golota njenega belorožnatega mesa harmonične linije njenega telesa, zvitega v brezstidni pozi, blestenje njenih plavih las, ki padajo razpleteni na ramena, baržunasti žar njenih vročih oči in naglo dviganje njenih prsi, ki jih pali neutešna strast — vse to omamlja kralja in ga zazibava v pijane sanje. To ni več ženska, ni več lepa gospa Feronova — to je Venera sama! Afrodita je! boginja ljubezni, veličastna v svoji nesramnosti in svoji zlatolasi nagoti, ki se vsa, brez meje ponuja razuzdanim poljubom...

»Še en poljub, moj kralj...!«

Mišičaste roke Franceve se ovijejo okrog njenega vitkega pasu; lice mu prebledi, oči se mu skalé, usta mu jecajo; pograbi jo, odnese jo napol omamljeno in se zavalji z njo na posteljo, globoko kakor oltar ljubezni...

V dnu teme, ki vlada zunaj, stoji mož in zre gor na razsvetljeno okno... Nepremično, ne čuteč grizčega mrazu, bled in izpačenega lica strmi navzgor; v njegovih očeh je blazno blesketanje obupa... In v brezzveznih besedah mrmra sam pri sebi:

»Laž mora biti! To ni mogoče! Magdalena me ne vara; ni je v tej hiši! Magdalena me ljubi! Ona je čista!... Tisti, ki me je prišel danes obvestiti, je bil lažnjivec in podel obrekljivec... In vendar stojim jaz nesrečnik tukaj in prežim in gledam plakaje, kdaj se odpro vrata! Ah, kako grozno trpim! Grom in pek, zdi se mi, da mi poka lobanja!...«

Gori, v sobi, se kralj Franc I. pripravlja k odhodu.

»Ali se vrneš kmalu, moj Franc?« vzdihuje mlada žena.

»Bogme! Saj ne bi imel duše, če bi te pustil čakati! Kmalu pridem, kolnem ti se, da... Z Bogom, ljubica sladka... Ali ste si ogledali srebrno skrinjico? Le vi se vrnite, kralj mojega srca!«

»Kmalu, kmalu! Benvenuto Cellini jo je cizeliral nalašč za vas.«

»Oh, če bi vas ne bilo, sladki ljubljene moj!«

»In vanjo sem dal kolir iz biserov, ki se bo podal prelesto vašemu alabastrnemu vratu... Z Bogom draga...!«

Še en objem... še en poljub...!

Kralj Franc odhaja...

Na pragu odprtih vrat pa se ustavi, ozre se v noč in zagleda sence svojih dvorjanov, ki ga pričakujejo. Nasmehne se jim že naprej.

»Kaj bo s presenečenjem sir?« ga vpraša D'Esé.

»Tako boste videli!...«

(Nadaljevanje sledi.)

Elektroinstalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Gotzorce,

nepremočljive ima najceneje v zalo-gi Brzopotlata. Tattenbachova ul. št. 14. XXXVII.

Premog Peklenica,

brez smradu, žindre in kamenja, malo pepela. Voz stane 38 Din franko dom. B. Guštin, Cankarjeva ul. 24. 3053

Garažo v Malstrovu ulici 10

oddam v najem. Vprašati Prešernova ul. 18. I. vrata 6. 3264

Sluga

za vsa hišna opravila in oskrbovanje centralne kurjave se sprejme v Prešernovi ulici 6. Prednost imajo mehanniki. 3287

Sobo

z eno ali dvema posteljama oddam. Tržaška cesta 20/I. 3283

Oddam

štirisobno stanovanje v sredini mesta. Naslov v upravi lista. 3006

Podpisani obžaluje, da je na veselici društva »Poštela« v Radvanju dne 5. X. t. l. žalil društvo in njega člane gg. Franca Smodeja in Andreja Ružiča, ter vse žalitve prekljuje.

8284 Kmetič August.

Velika zaloga kuhinjske posode.

Hišne in kuhinjske potrebščine vseh vrst. — Vsaki gospodinjki znana prvovrstna emailirana posoda znamke »Herkules«, la aluminijeva litoželezna in posteklena posoda. — Nadalje mline za meso, orehe, kavo, mak in poper. — Tehtnice za kuhinjo in mero-preizkusne za trgovce z uteži. Ribeže ravne, okrogle, polokrogle in oglate. Lopatice za ogle, pepel in smeti. Sita, deske za testo in valjarje. — Likalnike. — Razne oblike za vsakovrstno pecivo. — Kutije za špecerijo in dišave. — Kotličke in šibe za sneg. — Solnike, kangle za mleko, cedila za juho, čaj, testo in salato. — Vedrice, umivalnike in vrče. Nočne posode. Stiskalnice za ocvirke in krompir. — Samovare »Phobus« in druge vrste. — Škafje okrogle in ovalne. — Lonci za kuhanje perila in perilnice. — Jedilno orodje in žlice vseh vrst. — Jedilne servise iz porcelana raznih izpeljav. — Kuhinjske garniture iz kamnine in porcelana. — Krožnike iz porcelana in kamnine. — Umivalne garniture in vse vrste steklene robe ter pletene košare in cekarje. Obče znana specialna trgovina s kuhinjsko posodo A. Vicel se nahaja sedaj samo v Gosposki ulici št. 5. XXX

Hilro popravilo ur, ceneno in točno z 1-5letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica št. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom. XVII

Zimske nogavice,

rokavice, pletenine ter vse druge modne potrebščine v modni trgovini

Anton Paš,

Maribor, Slovenska ul. 4.

Najboljše kemično očišče-no perje in puh dobavlja

WEKA Maribor

Zgubila

sem v soboto v Popovičevi ulici v bližini kasarne Kralja Petra (kadetnica) obesek z lila ametistom, obdan z belimi berlami. Ker je to dragocen spomin, prosim poštenega najditelja, da mi istega vrne proti nagradi Din 500.— na naslov S m o l e j. Ruška cesta 2. 3288

Jožefa Pregeli, roj. Mandelj

soproga činovnika drž. železnice

v nedeljo, dne 16. novembra 1930 ob 16. uri po daljši bolezni v 55. letu svoje dobe boguvdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v torek, dne 18. novembra 1930 ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 19. novembra 1930 ob 7. uri v župni cerkvi sv. Magdalene. 3286

Maribor, dne 16. novembra 1930.

Franco Pregeli, soproga: Franc, Friderik in Ana, otroci, ter vsi ostali sorodniki.